

فصل دوم : آمادگی و اهمیت رشد در یادگیری در دوره های مختلف سنی

در این فصل ما در صدد توصیف دگرگونی های هستیم که از زمان تولد تا بزرگسالی یکی پس از دیگری رخ می دهند. اطلاعات ما درباره این دگرگونی ها بیشتر نشأت گرفته از پژوهش های علمی است که با دقت به مشاهده اندازه گیری ثبت و تفسیر می پردازد تا داده های عینی را به دست آورد برای مثال محقق می تواند ببیند که دگرگونی های رفتار در یادگیری در دوره کودکی نوجوانی و بزرگسالی را بهتر درک کند لذا هدف ما این است که بکوشیم تغییرات مثبتی را که بهتر شدن یادگیری کمک می کند آغاز کنیم، به این ترتیب هدف ما از مطالعه رشد در گسترش عمر، خودسنجی به منظور تعالی شخصی و خود افزایشی خواهد بود و به همین ترتیب هر چه بیشتر درباره رشد انسان به ویژه رشد کودکان در سنین خردسالی بدانیم بهتر خواهیم توانست کودکانی را که در معرض خطر مشکلات شناختی یا رفتاری هستند شناسایی کنیم تا در سنی که هنوز به مکان چاره اندیشی برای حل مشکل آنها و ایجاد تغییر به وجود دارد به این کار اقدام کنیم.

گستره عمر معمولاً به سه دوره رشدی عمده تقسیم می شود: رشد کودک - رشد نوجوان و رشد بزرگسال. اولین و آخرین این دوره نیز به دوره های کوتاه تری تقسیم می شوند. رشد کودک شامل: (دوره شیرخواری کودکی اولیه و کودکی میانه است). نوجوانی شامل (نوجوانی اولیه و نوجوانی پایانی) است و رشد بزرگسالی دربرگیرنده: (بزرگسالی اولیه - میانی و پایانی) است که طیف سنی برای هر دوره خاص به ویژه در رشد بزرگسالی اندکی متفاوت و به نقطه نظر شخصی روانشناس منوط است.

دوره شیرخواری و دوره پرستاری از (تولد تا شش سالگی)

شیر خواری در واقع دو سال اول زندگی هر فرد را شامل می شود که از زمان تولد آغاز شده و تا نوپایی معمولاً سال دوم زندگی ادامه می یابد. دوره ای است که در آن دگرگونی های عظیمی رخ می دهند، توانش و هماهنگی حرکتی شیرخوار رشد کرده مهارت های حسی و توسعه یافته و توانش کاربرد زبان در آن ایجاد می شود، آنها به اعضای خانواده و سایر مراقبان خود دلبستگی پیدا می کنند، اعتماد کردن یا نکردن و بیان نمودن یا نکردن عشق و محبت را یاد می گیرند، آنها یاد می گیرند که چگونه احساسات و هیجان های اساسی را ابراز کنند، حس خود و

استقلال تا حدودی در آنها شکل گرفته و شواهد وجود تفاوت‌های قابل توجه در شخصیت و مزاج شان کم و بیش آشکار می‌سازد.

کودکی اولیه دوره رشد پیش دبستانی از (۳ تا سالگی)

در طی دوره کودکی اولیه یا سال‌های پیش دبستانی از ۳ تا ۶ سالگی کودکان به رشد سریع جسمی، شناختی و زبانی ادامه می‌دهند و بهتر می‌توانند از خود مراقبت کنند، رفته‌رفته مفهوم خود جنسی و نقش جنسی در آنان پدیدار می‌شود و به بازی با کودکان دیگر علاقه مند می‌شوند. کیفیت روابط والد کودک در فرایند تکوین اجتماعی شدن کودک اهمیت پیدا می‌کند.

دوره نوباوگی یا کودکی میانه از (۶ تا ۱۱ سالگی)

معمولاً سالهای دبستان از ۶ تا ۱۲ سالگی را دربرمی‌گیرد، کودکان در توانش خواندن نوشتن و حساب کردن و نیز درک دنیای خود و تفکر منطقی پیشرفت قابل ملاحظه‌ای می‌کند پیشرفت و سازگاری موفق با والدین اهمیتی زاید الوصف پیدا می‌کند. رشد روانی اجتماعی و رشد اخلاقی با سرعتی قابل توجه پیشرفت می‌کند و کیفیت روابط خانوادگی همچنان به تاثیر بر سازگاری هیجانی و اجتماعی ادامه می‌دهد.

نوجوانی

مرحله گذر از کودکی به بزرگسالی است. در طی نوجوانی اولیه ۱۲ تا ۱۴ سالگی به بلوغ جنسی صورت می‌گیرد و تفکر عملیاتی صورتی آغاز می‌شود و نوجوانان رفته‌رفته در صدد کسب استقلال و جدایی از والدین بر می‌آیند و در این راستا تماس بیشتر و احساس تعلق خاطر و مصاحبت نزدیک‌تری با همسالان را طلب می‌کنند.

شکل‌گیری هویتی مثبت از تکالیف عمده روانی اجتماعی در این مرحله است. نوجوانان در سال‌های آخر نوجوانی ۱۵ تا ۱۹ سال به انتخاب شغل تکمیل تحصیلات و ورود به دنیای کار می‌پردازند و روابط با جنس مخالف دوشادوش توانایی برقراری ارتباط دوستانه و صمیمی با دیگران در آن شکل می‌گیرد.

دوره جوانی یا بزرگسالی اولیه (۲۰ تا ۳۹ سالگی)

در این دوره برقراری روابط صمیمانه انتخاب شغل و دستیابی به موفقیت حرفه‌ای چالش‌های عمده در مرحله جوانی می‌باشد. جوانان با تصمیمات دیگری نظیر ازدواج کردن یا نکردن انتخاب همسر و بچه دار شدن یا نشدن نیز

مواجه هستند، برخی با دورنمای طلاق و ازدواج مجدد روبرو می شوند که ممکن است به بازسازی خانواده منجر شود بسیاری از تصمیماتی که در این دوره گرفته می شود وضعیت فرد را در دوره های بعدی زندگی تعیین می کند

دوره میان سالگی یا بزرگسالی میانه از (۴۰ تا ۶۴ سالگی)

در طی این دوره بسیاری از افراد با شنیدن زنگ ساعت اجتماعی و زیستی خود فشار زمان را احساس می کنند این وضعیت در عده ای سبب بروز بحران میانسالی می شود آنها را به بازبینی جنبه های مختلف زندگی شان و می دارد. برای آن دسته از والدینی که فرزندانشان را به سرانجام می رسانند، سالهای میانه زمانی برای آزادی بیشتر است چون اکنون می توانند به پیگیری علایق خود پردازند این مرحله ای است که در آن بسیاری از افراد به حداکثر مسئولیت شخصی و اجتماعی و موقعیت شغلی دست می یابند ولی در هر حال سازش یافتن با جسم و نیز موقعیت هیجانی اجتماعی و شغلی در حال تغییر از ضرورت های این دوره است.

دوران پیری یا بزرگسالی پایانی (۶۵ سال به بالا)

دوران پیری یا بزرگسالی پایانی ۶۵ سال به بالا را شامل می شود. سازش یافتن خصوصاً با ظرفیت های فیزیکی موقعیت های فردی و اجتماعی و روابط در حال تغییر است افزایش توجه به مراقبت بهداشتی برای حفظ قدرت فیزیکی و سلامتی لازم خواهد بود. حفظ توانایی های کلامی به برخی امکان می دهد که به توسعه دانش و مهارت های شناختی خود ادامه دهند. روابط با فرزندان نوه ها و دیگر منسوبان خصوصاً برای افرادی که همسرشان را از دست داده اند معنای تازه ای پیدا می کند حفظ و تحکیم دوستی های معنادار با همسالان خصوصاً در حفظ سلامتی موثر است بسیاری از افراد در این مرحله شادمانی و رضایت از زندگی و اندک بودن ترس از مرگ را گزارش می کنند.

خلاصه

۱. دیدگاه رشد انسان در گستره عمر در صدد توصیف تبیین و پیش بینی و تاثیرگذاری بر تغییراتی است که از تولد تا بزرگسالی رخ می دهد هدف غایی روانشناسی رشد در گستره عمر کمک به افراد برای زیستن به گونه ای معنی دار و مولد است

۲. رشد انسان در فراختای عمر به سه دوره اصلی رشدی تقسیم می شود رشد کودک رشد نوجوان و رشد بزرگسال

۳. رشد کودک را می توان به دوره دوره های زیر تقسیم کرد دوره تولد و شیر خواری دو سال اول عمر کودکی اولیه ۳ تا ۶ سالگی کودکی میانه ۶ تا ۱۲ سالگی

۴. رشد نوجوانی تقریباً از ۱۲ سالگی تا ۱۹ سالگی ادامه می یابد و نوجوانی اولیه از ۱۲ تا ۱۴ سالگی نوجوانی پایانی از ۱۵ تا ۱۹ سالگی را در بر می گیرد

۵. رشد بزرگسالی را میتوان به بزرگسالی اولیه یا جوانی و بزرگسالی میانه سال های چهل و پنجاه و و بزرگسالی پایانی ۶۰ سال و بیشتر تقسیم کرد

نکته

رشد چند بعدی و چند رشته ای و شامل چهار بعد زیر است رشد فیزیکی- رشد شناختی -رشد هیجانی و رشد اجتماعی . رشد در تمام طول عمر ادامه می یابد به عبارت دیگر رشد در نوجوانی متوقف نمی شود. هم عوامل ارثی و هم عوامل محیطی بر رشد تاثیر می گذارند.

طراحی برنامه های آموزشی

طراحی برنامه های آموزشی فرایندی است که در زمان آماده سازی یک فعالیت آموزشی طی می شود. وجود یک چارچوب مشخص و نظام مند برای تنظیم اهداف یادگیری، تهیه محتوای آموزشی و انتخاب روش های آموزشی مناسب تصمیم گیری در مورد آنچه قرار است در طی یک فعالیت آموزشی به دست آید و نحوه بدست آوردن آن را امکان پذیر می سازد. مراحل یک برنامه ریزی آموزشی یک

۱. تعیین اهداف آموزشی

۲. آشنایی با توانمندی ها و گرایش های شاگردان

۳. گزینش و تنظیم برنامه های درسی مناسب

۴. اجرای فرایند یادگیری در کلاس

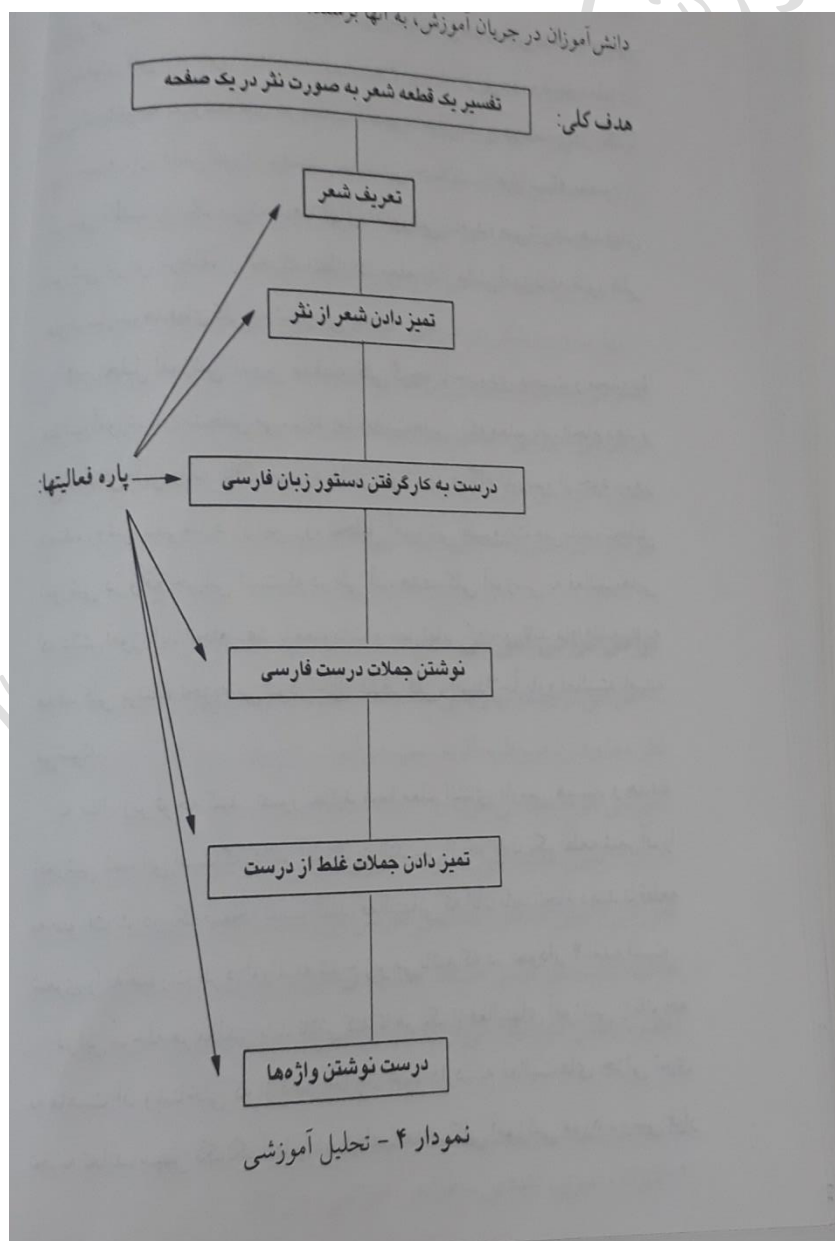
۵. ارزشیابی

مرحله اول تعیین اهداف آموزشی: بدون تعیین اهداف آموزشی در یک برنامه ریزی آموزشی نمی توان مشخص کرد که قرار است کجا برویم و به چه دست پیدا کنیم. تعیین اهداف آموزشی باعث می شود تا 1- مسیر و جهت حرکت در یک برنامه آموزشی به آسانی مشخص شود 2- به عنوان راهنمایی در مراحل تعیین و تدوین محتوای آموزشی مورد استفاده قرار گیرد. 3- روش ها و شیوه های آموزشی مناسب انتخاب شود. 4- به انتخاب مواد و وسایل مناسب در فعالیت های آموزشی کمک شود. 5- ارزشیابی به برنامه به شکل ارزشیابی برنامه به شکلی درست و منطقی طراحی و اجرا شود.

گرچه ضروری ترین منبع برای تعیین هدف ها کتابهای درسی هستند اما به غیر از کتاب های درسی سه منبع عمده تعیین اهداف آموزشی عبارتند از: نیاز فراگیران - نیاز جامعه - نظرات و دیدگاه های متخصصان

۱. **اهداف کلی آموزشی:** این دسته از اهداف که جهت کلی حرکت در طی یک برنامه آموزشی را مشخص می کنند و سبب هماهنگی کلیه فعالیت های آموزشی می شوند معمولاً به صورت عبارات کلی و مبهم بیان می شوند قابل تفسیر می باشد این نوع اهداف به صورت پیامد یادگیری بیان می شوند نه به صورت فرایند یادگیری

۲. **تحلیل آموزشی:** تدوین هدفهای کلی گرچه تا حدودی ماهیت و محدودی مطالب آموزشی را مشخص می‌سازند اما فعالیت‌هایی را که معلم باید انجام دهد و نوع واکنش‌هایی را که انتظار می‌رود دانش‌آموزان به هنگام تدریس از خود بروز دهند روشن نمی‌سازد از این رو تحلیل آموزشی ضرورت می‌یابد. تحلیل آموزشی در واقع جریانی است که در طی آن هدف کلی آموزشی به فعالیت‌هایی که دانش‌آموز باید انجام دهد یا معلومات و مهارت‌هایی که وی باید دارا باشد تا به هدف کلی برسد تجزیه می‌شود. اجزای هدف کلی (اهداف جزئی) اصطلاحاً پاره فعالیت نامیده می‌شوند. در جدول زیر نمونه‌ای از تبدیل اهداف کلی به جزئی نمایش داده شده است.

در این مرحله هر معلمی باید تلاش کند تا هر یک از فعالیت‌های آموزشی را با توجه به مهار به ماهیت آن و شناختی که از دانش‌آموزان خود دارد به فعالیت‌های جزئی تری تجزیه نماید سپس تک تک آنها را در رابطه با هدف کلی آموزشی مورد بررسی قرار داده و آنهایی را که مناسب تشخیص می‌دهد به فهرست فار فعالیت‌ها بیافزاید. هدف‌های جزئی در واقع توانایی‌ها و مهارت‌هایی هستند که معلم انتظار دارد دانش‌آموزان در جریان آموزش زبان‌ها برسند.

۳. تبدیل هدفهای جزئی به هدفهای رفتاری: وقتی که تحلیل آموزشی انجام می‌پذیرد هدف‌های جزئی تعیین می‌گردند. برای اینکه هدف‌ها به معلم کمک کنند تا از طرفی هم مواد آموزشی مناسب تهیه گردد و هم دانش‌آموزان کلاس را در رابطه با فعالیت‌هایی که قرار است انجام دهند راهنمایی کند ضروری است که آنها را به صورت رفتاری در آورد به علاوه بر ضرورت دارد شرایطی را که تحت آن رفتارهای خاص می‌باید شکل بگیرد مشخص ساخته و سپس به قصد پی بردن به میزان حصول به اهداف آنها را ارزشیابی نماید برای این منظور معلم می‌باید معیار یا سطح مطلوب و معینی را برای دستیابی به هدفهای خود در نظر گیرد تا چنانچه دانش‌آموز به آن معیار رسید بتواند به او نمره قبولی بدهد.

به اعتقاد صاحب‌نظران و دست‌اندرکاران مسائل آموزشی ارزش و اهمیت تدارک هدف‌های رفتاری در تدریس عبارتند از: الف- انتظاراتی را که دانش‌آموز از دانش‌آموزان می‌رود به روشنی و وضوح بیان کند بدین سبب بر اساس آن‌ها می‌توان مطالب آموزشی مناسبی را برای درس انتخاب کرد که برای تهیه آزمون‌ها و همچنین سنجش رشته تحصیلی دانش‌آموزان راهنمای بسیار خوبی به شمار می‌آید.

ب- تعیین رفتار ورودی (ارزشیابی تشخیصی): رفتار ورودی مهارت‌ها و توانمندی‌های هستند که دانش‌آموزان کلاس باید قبل از شروع درس از خود نشان دهند تا در نتیجه آن بتوانند با موفقیت به هدفهای رفتاری جزئی و نهایتاً کلی نائل آیند. اگر معلم از حدود دانش و مهارت‌های دانش‌آموزان خود آگاه نباشد امکان دارد دشواری مطالب آموزشی را بدون توجه به توانایی‌ها و قابلیت‌های دانش‌آموزان انتخاب کند در نتیجه چنانچه مطالب آموزشی برای آنان مشکل باشد نه تنها یادگیری مطلوب صورت نمی‌پذیرد بلکه موجب می‌گردد که دانش‌آموزان از آموختن دلسرد و ناامید گردن در حالی که اگر مطالب آموزشی جدید مبتنی بر دانسته‌های قبلی دانش‌آموزان باشد، به میزان توجه آنان به درستی افزوده شده و باعث می‌شود تلاشی را که برای پرورش توانایی‌های جدید به

کار گرفته می شود به هدر نرود. معلم برای حصول اطمینان از میزان آمادگی دانش آموزان می تواند قبل از شروع درس با دادن آزمونی به نام آزمون تشخیصی و رفتار های ورودی آنان یعنی مهارت ها و قابلیت هایی را که از قبل به دست آوردند تعیین سازد همچنین در ارزشیابی تشخیصی معلم قادر می گردد نقطه شروع مناسبی برای درس خود تعیین ساخته و در صورت نیاز به برخی از دانش آموزان کمک های لازم را ارائه دهد.

۳. گزینش و تنظیم برنامه های درسی مناسب

در این مرحله معلم با توجه به هدفهای رفتاری به تعیین محتوای درس خود اقدام می کند محتوا اصول و مفاهیمی را شامل می گردد که به دانش آموزان ارائه می شود تا به مدد آنها هدف های آموزشی تحقق یابند. محتوای آموزشی مفاهیمی هستند که به فراگیران ارائه می شود تا ورود آنان را به فعالیت های آموزشی و نیز رسیدن آن را به اهداف رفتاری امکانپذیر سازد محتوای یک برنامه آموزشی بر اساس اهداف آموزشی تهیه می شود و لازم است کلیه مطالب و فعالیت های موجود در آن با اهداف کلی و رفتاری منطبق باشد. به طور کلی محتوای آموزشی حاوی دو نوع موضوع اصلی است :

الف- موضوعات نظری؛ شامل حقایق مفاهیم و دستورالعمل های علمی در تمام زمینه های مرتبط با موضوع

ب- موضوعات علمی شامل کلیه کارهایی که فراگیر پس از یادگیری قادر به انجام دادن آنها هستند

در بسیاری از اوقات مهمترین منبعی که معلم برای تعیین محتوا در اختیار دارد کتاب درسی می باشد که با مطالعه دقیق آن می باید برای سوالات زیر جواب قانع کننده ای داشته باشد .

- آیا محتوای آموزشی اهداف آموزشی را پوشش می دهد

- با سطح سواد و قدرت یادگیری فراگیران متناسب است

- فراگیران را آماده انجام رفتار یا مهارت های مورد نظر می کند

- آیا محتوای آموزشی با روش ارائه مطالب همخوانی دارد

- آیا محتوا با مدت زمان تدریس تناسب لازم را دارد

اگر پاسخ معلم به سوال های فوق مثبت باشد در این صورت می تواند محتوای کتاب را عیناً و بدون تغییر به کار گیرد اما هر گاه پاسخ یک یا چند سال منفی باشد بایستی تغییرات مطلوب را در محتوای آن قسمت به عمل آورد.

۴. اجرای فرایند یادگیری در کلاس

پس از تعیین محتوای مناسب و فعالیت هایی که دانش آموزان باید انجام دهند معلم به انتخاب روش هایی که فعالیت های آموزشی و دانش آموزان را در جهت تحقق هدفها سوق می دهد اقدام می کند. وی به مدد شیوه های مختلف تدریس مانند سخنرانی، پرسش و پاسخ، آزمایش، همایش و گردش علمی می باید شرایط و محیط لازم را برای کسب دانش ها و مهارت ها و نگرش های مطلوب دانش آموزان فراهم سازد. بعد از انتخاب روش های تدریس نوبت انتخاب رسانه های مناسب فرا می رسد. رسانه وسیله ای است که موجب می گردد بین پیام دهنده (معلم) و پیام گیرندگان (دانش آموزان) ارتباط برقرار گردد. به کارگیری رسانه های مناسب به خلق شرایط مطلوب در یادگیری بیشتر مدد می رساند.

صاحب نظران به مفهوم وسیع کلمه جامعه مدرسه معلم و حتی دانش آموزان را نیز جزء رسانه ها به حساب می آورند اما در مفهوم محدودتر کتاب، تصاویر، بریده جراید یا مجلات، نقشه ها و جداول، فیلم ها، تلویزیون و کامپیوتر از جمله اقسام رسانه های آموزشی به شمار می روند.

معلم با تجربه و کارآموده باید قادر باشد از بین انواع شیوه ها و اقسام رسانه ها آنهایی را انتخاب کند که به نحوی بهتری دانش آموزان را در رسیدن به هدفهای آموزشی یاری می دهند.

۵. ارزشیابی نتایج

معلمان با تجربه و کارآموده در پایان هر جلسه تدریس سوالات زیادی به قرار زیر در ذهن خود دارند

۱. آیا دانش آموزان تمام مهارت ها و قابلیت های مورد نظر را به دست آورده اند یا این که فقط برخی از آنها را کسب کرده اند.

۲. چه عامل یا عامل هایی موجب شده که برخی از دانش آموزان نتوانند به تمام قابلیت ها دست یابند

۳. خود من به عنوان معلم تا چه حد کارم را خوب انجام دادم آیا در کار اشکالی وجود داشته است چگونه می تواند این اشکالات را برطرف سازند.

وجود چنین سوال‌هایی ارزشیابی از کلاس را پس از خاتمه تدریس ضروری می‌سازد هدف ارزشیابی در واقع سنجش میزان تغییراتی می باشد که در رفتار دانش آموزان ایجاد گردیده است. علاوه بر سنجش میزان پیشرفت دانش آموزان سنجش میزان موفقیت خود معلم نیز مطرح می‌شود همچنین معلم باید در ارزشیابی از دانش آموزان از آزمون‌های مناسبی که بر اساس هدف های درس تهیه شده‌اند استفاده نماید و در نظر داشته باشد که سوالها طوری تنظیم گردند که به یادگیری دانش آموزان کمک کنند و آنان را قادر سازند که با گذراندن آزمون معلومات خود را نیز افزایش دهند و به علاوه در این مرحله معلم باید با بررسی و تفسیر آزمون ها به میزان کارایی و موفقیت خود نیز پی ببرد و در صورت نیاز - هدف ها - روش تدریس و رسانه ها - معیارهای ارزشیابی خود را تغییر دهد و اصلاحات ضروری را در آنها به عمل آورد و بدین ترتیب کیفیت آموزش و نحوه تدریس خود را به روز و بهتر سازد.

گفتنی است که طراحی آموزشی جریان پویا بوده و عوامل تشکیل دهنده آن به طور مداوم با یکدیگر ارتباط داشته و بر هم تاثیر می گذارند. تعیین هدف کلی تحلیل آموزشی انتخاب محتوا روش ها رسانه ها و نظام ارزشیابی از مراحل اساسی این جریان به شمار رفته و متخصصان طراحی آموزشی بر بنیانی بودن این مراحل هم عقیده دارند.

یکی از فعالیت هایی که هر معلم باید مورد توجه خاص قرار داده و در آن ورزیدگی کافی کسب نماید مسئله طرح ریزی برای فعالیتهای آموزشی می باشد به همین جهت لازم است که طبق الگوی زیر یک طرح درس روزانه مناسب برای این کار اتخاذ نماید .

اس/همدان

مراحل طرح درس روزانه

به نوشته صفوی (۱۳۶۴) طرح درس مرحله‌ای دارد که توجه و رعایت آنها در تهیه آن ضروری می‌باشد. این مراحل که هماهنگ، متناسب و در ارتباط با یکدیگر می‌باشند به قرار زیرند:

۱ - تعیین موضوع درس. گام اول در تهیه طرح درس، تعیین موضوع درس می‌باشد که بایستی به وضوح در بالای صفحه طرح درس آورده شود.

۲ - مشخص ساختن هدف کلی درس. گام بعدی در تهیه طرح درس، مشخص کردن هدف کلی درس می‌باشد که معمولاً با توجه به موضوع و همچنین محتوای درس انجام می‌گردد.

۳ - نوشتن رئوس مطالب و مفاهیم. نوشتن رئوس مطالب و مفاهیم، گام مهمی در تهیه هدفهای جزئی درس به منظور دستیابی به هدفهای کلی به شمار می‌رود. معلم با استخراج مفاهیم اصلی و مطالب اساسی درس، این مهم را به انجام می‌رساند.

۴ - تهیه هدفهای جزئی. گام بعدی در طرح درس، تهیه هدفهای جزئی درس به منظور نیل به هدفهای کلی می‌باشد. هدفهای جزئی در واقع توانایی‌ها و مهارتهایی هستند که انتظار می‌رود دانش‌آموزان در جریان تدریس به آنها دست یابند.

۵ - بررسی رفتار ورودی. در این مرحله مطالب و مفاهیمی که دانش‌آموز باید آموخته باشد تا اقدامات بعدی برآن استوار گردد مورد بررسی و مطالعه قرار می‌گیرد. سپس با تهیه آزمونی مناسب، نقطه شروع آموزش تعیین می‌شود.

۶ - هدفهای رفتاری. با توجه به معیارهای متناسب با سطوح مختلف یادگیری در حیطه‌های شناختی، عاطفی و روانی - حرکتی، هدفهای رفتاری تهیه و تدوین گردیده و از ساده به مشکل برای دستیابی به هدفهای کلی تنظیم می‌شود.

۷ - تعیین مراحل تدریس. در این مرحله، مراحل مختلف تدریس گام به گام با

انتخاب محتوای درس، به قرار زیر مدنظر قرار می‌گیرند:

گام اول - ایجاد انگیزه و آمادگی در دانش‌آموزان و بررسی تکالیف آنان

گام دوم - معرفی دقیق موضوع درس و بیان هدفهای آموزشی

گام سوم - ارائه مطلب

گام چهارم - خلاصه کردن درس و نتیجه‌گیری و کاربرد آن

گام پنجم - ارزشیابی از تدریس

گام ششم - تعیین تکلیف و ختم جلسه درس

۸ - تعیین روشهای تدریس. در این مرحله به منظور دستیابی به هر یک از هدفهای رفتاری و آموزشی تعیین شده، روشها و فنونی پیش‌بینی و به کار گرفته می‌شود.

۹ - انتخاب مواد آموزشی مناسب. فعالیتهای مختلف آموزشی به منظور نیل به هدفها مستلزم به کارگیری مواد و وسایل آموزشی و رسانه‌های مختلف می‌باشد. تدارک مناسب آنها، معلم را در امر تدریس آماده‌تر می‌سازد.

۱۰ - مشخص کردن فعالیت‌های دانش‌آموزان. پیش‌بینی و تعیین فعالیتهای و کوشش‌های دانش‌آموزان در موقعیت تدریس، یکی دیگر از کارهای بسیار مهم می‌باشد که در تهیه طرح درس، باید مورد توجه معلم قرار گیرد.

به طور کلی، تهیه طرح درس موجب می‌شود که معلم قادر گردد فعالیتهای آموزشی را به ترتیب و یکی پس از دیگری در مراحل و زمانهای مشخص شده به شیوه‌ای منطقی مورد استفاده قرار دهد.